

[Σημείωση: το παρακάτω βιβλίο έχει εκδοθεί από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας.]

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΧΟΛΕΒΑΣ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ι.ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Ο όρος Παγκοσμιοποίηση έχει εισβάλει στην ζωή μας κατά τα τελευταία χρόνια. Χρησιμοποιείται από πολλούς, όχι πάντοτε με την ίδια έννοια. Προκαλεί τόν θαυμασμό όρισμένων και την αντίθεση πολλών άλλων. Ποταμοί άρθρων και κειμένων γράφονται σε όλες της γλώσσες σχετικά με το φαινόμενο αυτό. Ήδη άρχισαν να χύνονται και ποταμοί αίματος από διαδηλωτές που συγκρούονται με αστυνομικές δυνάμεις σε διάφορα σημεία του πλανήτη σε μία μορφή βιαιάς αντιδράσεως κατά της οικονομικής πτυχής της παγκοσμιοποιήσεως. Κρίνουμε, λοιπόν, σκόπιμο να αρχίσουμε με έναν όρισμό της παγκοσμιοποιήσεως παρουσιάζοντας τα αντικειμενικά στοιχεία πριν προχωρήσουμε σε αξιολογικές κρίσεις.

Υπό τόν όρο Παγκοσμιοποίηση έννοοῦμε συνήθως τρεις παραμέτρους, οι οποίες σήμερα βρίσκονται σε έξαρση. **Πρώτον** την ταχύτερη παρά ποτέ διακίνηση προϊόντων και κεφαλαίων σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη. Τα σύνορα πέφτουν μεταξύ χωρών όσον αφορά την ακώλυτη διακίνηση προϊόντων και τέτοιες τελωνειακές ενώσεις βλέπουμε να λειτουργούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και σε περιοχές της Αμερικανικής Ήπειρου. Οι επενδύσεις κεφαλαίων σε μακρινές Τράπεζες ή Χρηματιστήρια μπορούν να γίνουν ακόμη και με ένα κτύπημα (κλίκ) στον ηλεκτρονικό υπολογιστή μας από την πατρίδα μας, από τό ίδιο μας τό σπίτι. **Δεύτερον** την ταχύτερη και εύκολότερη μετακίνηση μεγάλου αριθμού ανθρώπων από χώρα σε χώρα είτε λόγω νομοθεσίας (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση), είτε λόγω συγκοινωνιακών μέσων (π.χ. ταχύτερα τραίνα και αεροπλάνα), είτε -δυστυχώς- λόγω άνεργίας και τεραστίων οικονομικών ανισοτήτων (π.χ. η Νότιος Ευρώπη γίνεται αποδέκτης οικονομικών μεταναστών από την Βόρειο Αφρική). **Και τρίτον** παρατηρούμε μία τρομερή εξέλιξη της τεχνολογίας στον τομέα της διακινήσεως γνώσεων, ειδήσεων και πληροφοριών. Τα κινητά τηλέφωνα έχουν αλλάξει τόν τρόπο ζωής μας, τό διαδίκτυο (INTERNET) δίνει την δυνατότητα σε νέους μελετητές και έπιστήμονες να έντοπίσουν πληροφορίες εύρισκόμενες σε βιβλιοθήκες μεγάλων Πανεπιστημίων σε απομακρυσμένες χώρες, ή δορυφορική τηλεόραση φέρνει μέσα στό σπίτι μας πολέμους και μεγάλες πολιτικές και κοινωνικές

ἐξελίξεις ἢ ἀναταραχές ἀκριβῶς τὴν ἴδια στιγμή πού λαμβάνουν χώραν χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά μας.

Ἡ λέξη Παγκοσμιοποίηση εἶναι ἀπόδοση τοῦ ἀγγλικοῦ ὅρου ΓΚΛΟΜΠΑΛΙΖΕΙΣΟΝ , ἐκ τῆς λέξεως ΓΚΛΟΟΥΜΠ πού σημαίνει στά ἀγγλικά τὴν Ὑδρόγειο σφαῖρα. Τά πρῶτα ψήγματα τῆς θεωρίας τοῦ Παγκοσμίου Χωριοῦ, ὅτι δηλαδή ἡ τεχνολογία μικραίνει σέ ἐντυπωσιακό βαθμό τίς ἀποστάσεις μεταξύ ἀνθρώπων καί λαῶν, ἀνιχνεύονται στὸν ἀμερικανό ἐπικοινωνιολόγο Μάρσαλ ΜακΛιούαν, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τό 1967 μαζί μέ τόν Κουεντίν Φιόρε τό βιβλίο "Τό Μέσο εἶναι τό μήνυμα: Μία καταγραφή συνεπειῶν". (1) Ἡ λέξη Παγκοσμιοποίηση ἐπισημοποιήθηκε στά ἀγγλικά τό 1983 μέ τό βιβλίο τοῦ ἀμερικανοῦ οἰκονομολόγου Θήοντορ Λέβιττ : "Ἡ Παγκοσμιοποίηση τῆς ἀγορᾶς". (2) Στὴν γαλλική γλῶσσα ὁ ὅρος ἀπεδόθη μέ τὴν λέξη ΜΟΝΤΙΑΛΙΖΑΣΙΟΝ

τὴν ὁποία χρησιμοποιεῖ γιὰ πρώτη φορά σέ τίτλο βιβλίου ὁ Ρικάρντο Πετρέλλα. (3) Ὅπως φαίνεται πό σχετική δημοσκόπηση τῆς ἐφημερίδος ΤΑ ΝΕΑ (16-7-2001) οἱ περισσότεροι Ἕλληνες (59% τῶν ἐρωτηθέντων) ἀνησυχοῦν κυρίως γιὰ τίς οἰκονομικές πτυχές τῆς Παγκοσμιοποιήσεως καί συνδέουν τὴν λέξη αὐτή κυρίως μέ τὴν κυριαρχία τῶν πολυεθνικῶν ἐταιριῶν, τόν ἀμερικανικό ἱμπεριαλισμό καί μέ τό INTERNET. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι στὴν ἔρευνα αὐτή τό 64% τῶν ἐρωτηθέντων συμπατριωτῶν μας θεωρεῖ ὅτι ἡ Παγκοσμιοποίηση θά βλάψει τὴν χώρα μας , ἐνῶ μόνο τό 29% προβλέπει ὀφέλη γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἀπό αὐτὴν τὴν ἀντίδραση τοῦ ἐλληνικοῦ κοινοῦ γίνεται σαφές ὅτι ἔχει ἀνοίξει μία μεγάλη συζήτηση σχετικά μέ τὰ θετικά καί τὰ ἀρνητικά σημεῖα τῆς Παγκοσμιοποιήσεως καί στὴν συνέχεια θά παραθέσουμε μερικά ἀπό τὰ βασικά ἐπιχειρήματα πού ἀκούγονται διεθνῶς, ἀλλά καί στὴν Ἑλλάδα. Πρὶν προχωρήσουμε, ὅμως, ὀφείλουμε νά κάνουμε μία διάκριση ἐννοιῶν γιὰ νά δοῦμε πῶς βλέπει ὁ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιαστικός χῶρος τὴν σύγχρονη φάση τῆς Παγκοσμιοποιήσεως.

2. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ

Ὁ Ἑλληνισμός ἀκόμη καί πρὶν ἀπό τὴν εὐλογημένη συνάντησή του μέ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦταν ἀνοικτός στὸν Κόσμο καί πνευματικά καί ἐμπορικά. Ὁ Μακεδὼν δημοσιογράφος Νίκος Μέρτζος γράφει χαρακτηριστικά: "Ἄφ' ὅτου ὑπάρχουν Ἕλληνες, οἱ Ἕλληνες ἄσκησαν τὴν παγκοσμιοποίηση, ἀσκήθηκαν σ' αὐτὴν καί μέσω αὐτῆς εὐεργέτησαν τόν ἄνθρωπο ὅπου Γῆς. Δέν τόν χρησιμοποίησαν ποτέ. Ἀντιθέτως τόν ἐλευθέρωσαν καί τόν προήγαγαν. Ἀνοίχθηκαν στὴν οἰκουμένη μέ τόλμη, τὴν ἐνοποίησαν μέ τὴν ἐλληνικὴ παιδεία, ἀναγόρευσαν ἰσότιμους Ἕλληνες ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου ὅσους μετεῖχαν τῆς ἡμετέρας παιδείας καί ὅλοι μαζί, ἀδιακρίτως, μετεῖχαν σέ πανανθρώπινες κοινότητες -στό κοινὸ συμφέρον καί στὴν κοινὴ ἀρετή. Ἡ παγκοσμιοποίηση, ὅμως , αὐτὴ κατέστη δυνατὴ ἐπειδὴ ὑπῆρχε

δυνατό ἔθνος καί δυνατή παιδεία."(4) Προφανῶς ὁ Μακεδὼν διανοητὴς ἀναφέρεται στὴν Οἰκουμενικότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος. Τὸν ὅρο αὐτό, τὴν Οἰκουμενικότητα χρησιμοποιοῦν καί ἐπιφανεῖς Ὁρθόδοξοι Ἱεράρχες γιὰ νὰ τονίσουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὴν ὑλιστική καί τὴν ἰσοπεδωτική πλευρά τῆς Παγκοσμιοποιήσεως.

Συγκεκριμένα ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος, ὁμιλῶν τὸ 1999 κατὰ τὴν διεθνῇ συνάντηση πολιτικῶν καί ἐπιχειρηματιῶν στοῦ Νταβὸς τῆς Ἑλβετίας, ὑπεγράμμισε μεταξύ ἄλλων ὅτι: "Ἡ Χριστιανικὴ Οἰκουμενικότης διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς παγκοσμιοποιήσεως, διότι ἡ πρώτη στηρίζεται εἰς τὴν συναδελφότητα καί σέβεται τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον καί ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπηρετήσῃ, ἐνῶ ἡ δευτέρη ἐκκινεῖ κυρίως ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία διευρύνσεως τῆς ἀγορᾶς, καί δευτερευόντως ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς συγκράσεως τῶν πολιτισμῶν εἰς ἓνα τοιοῦτον, σύμφωνον πρὸς τὰς πεποιθήσεις τῶν δυναμένων νὰ ἐπηρεάσουν τὸ παγκόσμιον κοινόν. Ἀτυχῶς ἡ παγκοσμιοποίησις τείνει νὰ ἐξελιχθῇ ἀπὸ μέσον συναδελφώσεως τῶν λαῶν τοῦ κόσμου (ὡς προβάλλεται) εἰς μέσον ἐπεκτάσεως τῆς οἰκονομικῆς ἐπικυριαρχίας τῶν οἰκονομικῶν κολοσσῶν καί ἐπὶ λαῶν πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ πρόσβασις αὐτῶν ἦτο κλειστή λόγῳ συνοριακῶν καί πολιτισμικῶν φραγμῶν".(5)

Ἐξ ἄλλου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χριστόδουλος ὁμιλῶν σέ σχετικὴ ἡμερίδα στὶς 29 -5-2001 τόνισε καί τὰ ἑξῆς: "Ὁ ἐνωτικὸς κρῖκος τῆς Οἰκουμενικότητος πού βιώνει ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἀγάπη μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ὅπως μᾶς τὴν παρέδωσε μέ τὴν Ζωή, τὴ Σταυρική του Θυσία, τὴν Ἀνάστασι καί τὴ Διδασκαλία του ὁ Κύριός μας καί ὅπως τὴν περιέγραψε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.....Ἡ Παγκοσμιοποίηση δέν ἔχει σχέση μέ τὴν Οἰκουμενικότητα, εἶναι ἐμπαιγμός της. Τὸ ὄραμα τῆς Παγκοσμιοποίησης εἶναι ὁ ἀνταγωνισμός, ἐνῶ ἡ προσδοκία τῆς Οἰκουμενικότητος εἶναι ἡ δοξολογικὴ ἔνωση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ Παγκοσμιοποίηση δέν ἔχει σχέση μέ τὴν ἀνάπτυξη τῆς κοινωνίας. Ἀνάπτυξη τῆς κοινωνίας σημαίνει συμμετοχὴ καί συνευθύνη, ἐνῶ ἡ Παγκοσμιοποίηση ὑπόσχεται νέους κύκλους ἀντιπαράθεσης καί ἔντασης μεταξύ τῶν μελῶν μιᾶς κοινωνίας." (6)

Παρατηροῦμε, λοιπόν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιαστικὴ κριτικὴ στὴν σύγχρονη Παγκοσμιοποίηση ἐστιάζεται κυρίως στὶς ἀνησυχίες γιὰ τὴν διεύρυνση τῶν κοινωνικῶν ἀνισοτήτων καί γιὰ τὴν ἐπιβολὴ ἐνός καί μοναδικοῦ πολιτιστικοῦ προτύπου, τοῦ ἀμερικανικοῦ, εἰς βάρος τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος τῶν ὑπολοίπων λαῶν καθὼς καί στὸν προβληματισμό γιὰ τὴν κυριαρχία τοῦ ὑλικοῦ παράγοντος εἰς βάρος τῶν ἠθικῶν καί πνευματικῶν ἀξιών. Ἐν προκειμένῳ ἄς προσθέσουμε καί μία γλωσσολογικὴ ἐπισήμανση. Ὁ ὅρος Παγκοσμιοποίηση ἐκφράζει κάποια αἴσθησι μηχανισμῶν πού ὠθοῦν τίς κοινωνίες νὰ γίνουν "παγκόσμιον χωριό" ἀκόμη καί ἂν δέν τὸ θέλουν. Ἡ κατάληξις - -ποίηση ὑποδηλώνει ὅτι κάποιος μᾶς ὠθεῖ πρὸς μία κατεύθυνση, π.χ. στὶς παράνομες ἐλληνο-ποιήσεις μεταναστῶν ἢ ἀθλητῶν συγκεκριμένοι

μηχανισμοί παρεμβαίνουν για νά κάνουν "Έλληνα" κάποιον πού δέν εἶναι. Ἐνῶ ὁ ὅρος Οἰκουμενικότητα ἀποδίδει μία ὑπαρκτή ιδιότητα. Διαπιστώνει ὅτι π.χ. ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι Οἰκουμενική, ἀνοικτή στρόν κόσμο. Ποιοτικά, λοιπόν, ἀλλά καί γλωσσικά ὑπερτερεῖ ὁ ὅρος Οἰκουμενικότητα.

3. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Γιά νά ἐντοπίσουμε τούς πιθανούς κινδύνους, ἀλλά καί τίς ἐνδεχόμενες εὐκαιρίες πού παρουσιάζονται γιά τόν Ἑλληνισμό στήν ἐποχή τῆς Παγκοσμιοποιήσεως, πρέπει νά καταγράψουμε ἐν συντομίᾳ ἐκεῖνα τά στοιχεῖα πού θεωροῦμε θετικά καί ἐκεῖνες τίς συνέπειες πού θεωροῦμε ἀρνητικές. Καί νά ἔχουμε ὑπ' ὄψιν μας ὅτι τά κοινωνικά καί πολιτιστικά φαινόμενα δέν μποροῦν νά ἀντιμετωπισθοῦν μέ τήν ἀντίληψη "μαῦρο -ἄσπρο". Δηλαδή δέν εἶναι δυνατόν νά ἔχει ἡ Παγκοσμιοποίηση μόνον ἀρνητικές ἢ μόνον θετικές πλευρές. Σημασία ἔχει νά ἐντοπίσουμε ποιές εἶναι περισσότερες καί ποία πρέπει νά εἶναι ἡ ἀντίστοιχη ἀντίδραση τοῦ ἑλληνορθόδοξου Γένους μας.

Στά θετικά, λοιπόν, στοιχεῖα τῆς σημερινῆς Παγκοσμιοποιήσεως προσωπικά καταγράφω τήν ἀνάπτυξη τῶν τεχνολογιῶν στόν τομέα τῆς ἐπικοινωνίας καί τῆς διαδόσεως γνώσεων καί πληροφοριῶν. Τό διαδίκτυο, τό διεθνῶς γνωστό INTERNET, διευρύνει τούς ὀρίζοντες τῆς μορφώσεως καί τῆς ἐνημερώσεως γιά μικρούς καί μεγάλους. Φυσικά ἐνέχει κινδύνους, ὅπως ἡ διάδοση πορνογραφικῶν ἢ σατανιστικῶν μηνυμάτων, ἀλλά τέτοια ἀρνητικά μηνύματα θά μπορούσαν νά μεταδοθοῦν μέσῳ βιβλίων, τηλεοράσεως καί ἄλλων παραδοσιακῶν μεθόδων ἐπικοινωνίας. Τό πρόβλημα δέν εἶναι τό Διαδίκτυο ὡς μέσον, ἀλλά μέ ποιές προϋποθέσεις καί κάτω ἀπό ποία διαπαιδαγώγηση τό χρησιμοποιεῖ ἓνα νεαρό ἄτομο. Ἀλλωστε ἡ θετική ἐπίπτωση τοῦ Διαδικτύου φαίνεται καί ἀπό τό γεγονός ὅτι τό ἀξιοποιεῖ εὐρέως καί ἐπιτυχῶς ἡ Ὄρθοδοξη Ἐκκλησία ἐντός καί ἐκτός Ἑλλάδος γιά νά ἐπικοινωνεῖ μέ Ὄρθόδοξες ψυχές σέ ὅλα τά μήκη καί πλάτη τοῦ πλανήτη μας.

Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ὀρισμένοι οἰκονομολόγοι θεωροῦν ὅτι ἡ παγκοσμιοποίηση τῆς οἰκονομίας βοηθεῖ τίς ὑπανάπτυκτες χῶρες νά δημιουργήσουν θέσεις ἐργασίας καί νά βελτιώσουν τό μορφωτικό τους ἐπίπεδο. (Ἴδε π.χ. τό ἄρθρο τοῦ Γ.Κ.Μπήτρου στόν ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ τῆς 23- 6- 2001). Ἐδῶ ἀρχίζει ἡ μεγάλη συζήτηση τῶν οἰκονομολόγων καί πιστεύω ὅτι αὐτοί πού προσκομίζουν ἀρνητικά στοιχεῖα γιά τήν παγκοσμιοποίηση εἶναι πιό πειστικοί. Ἐπί παραδείγματι ὁ οἰκονομολόγος Κώστας Βεργόπουλος, Καθηγητής ἑλληνικῶν καί γαλλικῶν Πανεπιστημίων, σέ πρόσφατο μελέτημά του (7) ἀναφέρει τήν διαπίστωση τοῦ Ἰνδοῦ οἰκονομολόγου Ἀμάρτυα Σέν, Νομπελίστα καί καθηγητοῦ στό ἀμερικανικό Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, ὁ ὁποῖος ἀποδεικνύει ὅτι "ὑποσιτισμός, ἀποβιταμίνωση καί θανατηφόρες ἐπιδημίες στόν Τρίτο Κόσμο εἶναι συνέπειες τῆς ἔνταξης στό παγκόσμιο σύστημα καί ὄχι τῆς ἀπομόνωσης". Ὁ ἴδιος συγγραφεύς παραπέμπει καί σέ μία ἔρευνα πού πραγματοποίησε ἡ βρετανική

έφημερίδα ΓΚΑΡΝΤΙΑΝ τόν 'Ιούλιο του 1999, στην οποία τονίζεται χαρακτηριστικά: "Όταν υπάρχουν μόνο τρία τηλέφωνα για 3000 κατοίκους στην Τανζανία και ένας υπολογιστής κοστίζει μισθούς οκτώ έτων στο Μπάγκλαντές, ή παγκοσμιοποίηση ή χεϊώς φάρσα"!

Δέν θά μείνουμε περισσότερο στην συζήτηση τών οικονομολόγων για την διεύρυνση του χάσματος μεταξύ πλουσίων και φτωχών κοινωνιών, απλώς θά αναφέρουμε την έκθεση της Έπιτροπής Μπρούτλαντ της Παγκόσμιας Έπιτροπής για τό Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, ή οποία κρούει τόν κώδωνα του κινδύνου: "Υπάρχουν στόν κόσμο σήμερα περισσότεροι άνθρωποι πού υποφέρουν από την πείνα, απ' όσο σέ οποιαδήποτε άλλη εποχή της ανθρώπινης Ιστορίας και ό αριθμός τους συνέχεια μεγαλώνει". (8) Πρέπει δέ νά σημειώσουμε ότι ό άγώνας για την εξάλειψη αὐτῶν τῶν ἀδικιῶν πρέπει νά αποτελεῖ μέλημα καί τῆς Ἑλλάδος ὡς χώρας εὐρωπαϊκῆς, ἀλλά κυρίως ὡς χώρας μέ Ὁρθόδοξο Χριστιανικό πολιτισμό. Θά ἔλθουμε τώρα σέ ὀρισμένες ἄλλες ἀρνητικές πτυχές τῆς παγκοσμιοποιήσεως.

α) Ἡ ἄποψη για την νομοτελειακή ἐπιτυχία τῆς Παγκοσμιοποιήσεως. Οἱ κήρυκες τῆς Παγκοσμιοποιήσεως διαδίδουν ότι πρόκειται για μιὰ διαδικασία μή ἀναστρέψιμη, ή ἐπιτυχία τῆς ὁποίας εἶναι μαθηματικῶς βεβαία. Τέτοιες ἱστορικές νομοτέλειες πίστευαν καί καλλιεργοῦσαν καί οἱ ὁπαδοί τοῦ χιτλερικοῦ Τρίτου Ράιχ καθώς καί οἱ θιασῶτες τοῦ σοβιετικοῦ κομμουνιστικοῦ προτύπου. Τελικά καί τά δύο συστήματα κατέρρευσαν ἀφοῦ προκάλεσαν ἐκατόμβες νεκρῶν. Ἄλλωστε προσπάθειες Παγκοσμιοποιήσεως ἔχουν γίνει καί στό παρελθόν. Ἀπό τό 1850 μέχρι τό 1914 ἐπικρατοῦσε στόν κόσμο ή ἀγγλικῶς τύπου Παγκοσμιοποίηση, μέσω τῆς ἀγγλικῆς θαλασσοκρατορίας καί ἀποικιοκρατίας. Τό διεθνές ἐμπόριο αὐξήθηκε, οἱ μεταναστεύσεις λαῶν ἦσαν μαζικές (π.χ. Ἴρλανδοί πρός τίς Η.Π.Α.). τό ἀτμόπλοιο ἀπετέλεσε τήν μεγάλη τεχνική ἀνακάλυψη τῆς ἐποχῆς καί διευκόλυνε τίς μεταφορές. Κι ὅμως αὐτή ή περίοδος πού εἶχε πολλά κοινά στοιχεῖα -τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν -μέ τήν σημερινή ἀμερικανικοῦ τύπου Παγκοσμιοποίηση, δέν ὁδήγησε σέ εἰρήνη καί εὐημερία. Ὁδήγησε στόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο 1914 -1918. Στά ἀνθρώπινα δέν υπάρχουν νομοτέλειες.

β) Ἡ μεγάλη ἔμφαση πού δίδουν οἱ ὁπαδοί τῆς Παγκοσμιοποιήσεως στόν οικονομικό παράγοντα. "Κάντε ἐμπόριο μέ τούς ἄλλους λαούς καί ἔτσι θά λυθοῦν ὅλα τά ἔθνηκά μας θέματα" εἶναι ἕνα σύνθημα πού καλλιεργεῖται στίς ἡμέρες μας. Πρόκειται για ἀφελῆ καί ἀνιστόρητη διατύπωση, διότι ὑποτιμᾷ τόν ρόλο τῶν Ἑθνῶν, τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος, τῶν θρησκευτικῶν καί πνευματικῶν δεσμῶν πού συγκινοῦν τούς ἀνθρώπους. Στό ὄνομα τοῦ "οἰκονομικοῦ φιλελευθερισμοῦ" θεοποιοῦνται ή ὕλη καί οἱ "νόμοι τῆς ἀγορᾶς" καί λησμονεῖται ότι ό ἀνθρώπος δέν εἶναι μόνον ὕλη. Ὁ Ἕλληνας φιλόσοφος Παναγιώτης Κονδύλης, ό ὁποῖος ἀπέθανε πρό 3 ἐτῶν, παρατηρεῖ σχετικά: "Ἡ φιλελεύθερη τοποθέτηση, ἂν

έξετασθεῖ προσεκτικότερα ἀποκαλύπτεται ὡς χυδαῖος μαρξισμός μέ ἀντεστραμμένα πρόσημα. Γιατί μόνον ὅποιος πιστεύει ὅτι τούς πολέμους τούς προκαλοῦν ἀποκλειστικά οἰκονομικοί ἀνταγωνισμοί ἔχει λογικά καί τό δικαίωμα νά δέχεται ὅτι ἡ οἰκονομική συνεργασία θά καταργήσῃ ὅπωςδήποτε τόν πόλεμο". (9)

Τέτοια ἀφελῇ προσήλωση στήν παντοδυναμία τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἐπιδεικνύουν σήμερα ὀρισμένοι συμπατριῶτες μας, ἀκόμη καί κάτοχοι σημαντικῶν θέσεων. Μᾶς ἔλεγαν σχετικά μέ τά Σκόπια: "Ἀνοιξτε μερικά μπακάλικά ἐκεῖ καί οἱ ἀνιστόρητες διεκδικήσεις τῶν ψευδομακεδόνων θά ἀμβλυνθοῦν"! Κι ὅμως μόλις ἄρχισαν οἱ ἐλληνικές ἐπενδύσεις στό γειτονικό καί θνησιγενές κρατίδιο, τότε ὁ πρῶην Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Θ. Πάγκαλος ἐδέχθη τήν δυσάρεστη ἐκπληξη περί δῆθεν "μακεδονικῆς" μειονότητος στήν Ἑλλάδα. Ἄς μήν λησμονοῦμε καί τό πείραμα τῶν ἐλληνοτουρκικῶν ἐπιχειρηματικῶν σχέσεων. Μόλις ξέσπασε ἡ ὑπόθεση Ὅτσαλάν ὁ ἐκπρόσωπος τῶν Τούρκων ἐπιχειρηματιῶν μᾶς δήλωσε ὅτι ὁ διάλογος διασκόπτεται, διότι γι' αὐτοῦς **τό ἐθνικό συμφέρον προηγεῖται τοῦ οἰκονομικοῦ**.

γ) Ἡ πολιτισμική παγκοσμιοποίηση καί ἡ ἰσοπέδωση τῶν ἐθνικῶν ταυτοτήτων. Πιστεύω ὅτι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος, πού ἰδιαίτέρως ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες πρέπει νά προσέξουμε, εἶναι ἡ πολιτισμική Παγκοσμιοποίηση καί ἡ ἐπιβολή τοῦ ἀμερικανικοῦ τρόπου ζωῆς. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ὁμιλῶν τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1999 στήν διεθνῇ "Συνάντηση τῶν Ἀθηνῶν" παρέθεσε τά λόγια τοῦ κ. Ρόθκοφ, Διευθυντοῦ τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ γνωστοῦ μας ἀπό τό Κυπριακό Χένρυ Κίσσιντζερ, ὁ ὁποῖος παραδέχεται ὅτι στόχος τῆς Παγκοσμιοποιήσεως εἶναι ἡ ἐπιβολή σέ ὅλη τήν Ἀνθρωπότητα τοῦ ἀμερικανικοῦ πολιτισμικοῦ προτύπου καί τρόπου ζωῆς καθὼς καί ἡ ἐπιβολή τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας καί τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων τῶν Η.Π.Α. Ἡ ἐπισήμανση αὐτή δέν γίνεται γιά νά ὀδηγηθοῦμε σέ ἕνα παρωχημένου τύπου ἀντιαμερικανισμό. Ἀλλωστε οἱ Η.Π.Α ἀποτελοῦν σήμερα τήν μόνη Ὑπερδύναμη καί εἶναι φυσικό νά θέλουν νά ἐπιβάλουν τήν ἡγεμονία τους μέ κάθε τρόπο. Τό οὐσιαστικό ζήτημα εἶναι τί κάνουμε ἐμεῖς ὡς Ἕλληνες γιά νά διαφυλάξουμε τήν πολιτιστική μας ταυτότητα καί τήν ἐθνική μας ἰδιοπροσωπία μέσα στήν χοάνη τῆς Παγκοσμιοποιήσεως.

Φοβοῦμαι ὅτι τό μεγαλύτερο πρόβλημα δέν εἶναι ἡ ἴδια ἡ Παγκοσμιοποίηση, ἀλλά οἱ ἐν Ἑλλάδι ἐκφραστές της. Ἔχουν βαλθεῖ κατά τά τελευταῖα χρόνια νά ἐκθεμελιώσουν τήν γλώσσα, τήν Παιδεία καί τήν Παράδοσή μας μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι "ζοῦμε στήν ἐποχή τῆς Παγκοσμιοποιήσεως καί τά σύνορα πέφτουν". Μόνο πού κάποιος πρέπει νά τούς ἐνημερώσει ὅτι οἱ σοβαροί λαοί, οἱ ὁποῖοι σέβονται τόν ἑαυτό τους ἀγωνίζονται κατά τῆς μαζοποίησεως καί τῆς ἀμερικανοποίησεως τοῦ πολιτισμοῦ τους. Ἐνδεικτικά ἀναφέρω ὅτι στίς συζητήσεις γιά τόν Παγκόσμιο Ὄργανισμό Ἐμπορίου, πού ἔγιναν τόν Δεκέμβριο τοῦ 1999 στό Σιάτλ τῆς

Άμερικῆς, ἡ Γαλλία ἀντέδρασε δυναμικά στήν εἰσαγωγή προϊόντων τῆς ἀμερικανικῆς ὑποκουλτούρας ἐπικαλούμενη τήν προστασία τῆς "ἐθνικῆς τῆς ταυτότητας".

δ) Ὁ θρησκευτικός συγκρητισμός καί ἡ "Νέα Ἐποχή". Μέ ὄχημα τήν παγκοσμιοποίηση καί μέ σύνθημα τήν ἀπατηλή προσέγγιση τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐθνῶν καί τῶν θρησκειῶν καλλιεργεῖται ἡ πολεμική κατά τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί προωθοῦνται τά παρακλάδια τῆς "Νέας Ἐποχῆς", τῆς Πανθησκείας. Ὁ θεολόγος Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος παρατηρεῖ σχετικά: "Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ Παγκοσμιοποίηση ὡς κοινωνικοπολιτική διαδικασία προσπαθεῖ νά ἐκμεταλλευθεῖ κατά τόν καλύτερο τρόπο τίς ὁμάδες πού συνθέτουν τήν λεγόμενη <<Νέα Ἐποχή>>, ὥστε νά προωθήσει τά σχέδιά της Ἐπομένως ἡ κοινωνικοπολιτική ἐκμετάλλευση τῶν νεοεποχίτικων ἀνατολικοθρησκευτικῶν ὁμάδων καί αἱρέσεων γίνεται κατά συστηματικό καί μεθοδικό τρόπο, ὥστε νά προωθηθοῦν τά σχέδια τῆς "Νέας Τάξεως πραγμάτων", πού ἰσοδυναμοῦν μέ ἀκύρωση κάθε παραδεδομένης καί παραδοσιακῆς θεωρίας γιά τήν οἰκογένεια, τόν ἄνθρωπο, τήν πατρίδα, τήν ἠθική τάξη καί τίς διεθνεῖς σχέσεις ".(10) Οὐσιαστικά ἡ Παγκοσμιοποίηση χρησιμοποιοῦ τίς παραθησκεῖες καί τίς αἱρέσεις γιά νά ἀποχαυνώνει τούς ἀνθρώπους, νά διαλύει τόν παραδοσιακό ἐθνικό καί κοινωνικό ἰστό μιᾶς χώρας καί νά κατασκευάζει ἄβουλους καί ἀδρανεῖς πολίτες.

ε) Ἡ πολεμική κατά τῆς ἀξίας τοῦ Ἔθνους καί τοῦ ἐθνικοῦ κράτους. Ἡ πολεμική αὐτή ἔχει ὡς στόχο τήν ἐπιβολή τῆς θελήσεως τῶν ἰσχυροτέρων χωρῶν στό διεθνές σύστημα καί ἐκφράζεται μέ συνθήματα τοῦ τύπου "τό ἔθνος εἶναι μιά ξεπερασμένη ἰδέα", μέ διακηρύξεις ὑποκριτικές ὅτι "τά Ἀνθρώπινα Δικαιώματα ὑπερτεροῦν τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας " καί μέ ἐνέργειες ὅπως ὁ βομβαρδισμός τῆς Σερβίας ἀπό τό ΝΑΤΟ . Ὁ Καθηγητής Διεθνῶν Σχέσεων Παναγιώτης Ἡφαιστος ἐπισημαίνει τό μέγα σφάλμα ἐκείνων πού πολεμοῦν τήν ἔννοια τοῦ ἐθνικοῦ κράτους γράφοντας σχετικά: "Αὐτό πού οὐσιαστικά συνέβη τούς τελευταίους αἰῶνες εἶναι ἡ συντριβή τῶν διεθνιστικῶν δογμάτων καί/ἢ ἡγεμονικῶν -αὐτοκρατορικῶν σχεδίων μπροστά στήν πεισματική ἀξίωση γιά ἐθνική -κρατική ὑπαρξη.....Οἱ ὅροι "παγκόσμια κοινότητα" ἢ "διεθνῆς κοινωνία" πού δέν ἐννοοῦν τήν κοινότητα τῶν κυρίαρχων κρατῶν, ἀποτελοῦν ἐπικίνδυνο καί ἀποσταθεροποιητικό πολιτικό μῦθο διόλου θεμελιωμένο ἐπιστημονικά. Πρωτίστως ἐξυπηρετοῦν τόν πολιτικό στόχο ἀποδυνάμωσης τῆς κυριαρχίας τῶν λιγότερο ἰσχυρῶν κρατῶν, οὕτως ὥστε νά τά καταστήσει εὐκόλη λεία στίς συνεχεῖς ἡγεμονικές ἀξιώσεις ἀνακατανομῶν συμφερόντων."(11)

4. Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Τό Ἔθνος, τό ἐθνικό κράτος, ἡ ἐθνική συνείδηση δέν πεθαίνουν τόσο εὐκόλα, ὅσο θά ἤθελαν κάποιοι κήρυκες τοῦ διεθνισμού καί ὑποστηρικτές ἐνός ἀ-εθνικοῦ χαρακτῆρος γιά τήν χώρα μας. Ἄς ἐπισημάνουμε κάποια ἐνδιαφέροντα

περιστατικά από την διεθνή πραγματικότητα πού αποδεικνύουν την άνθεκτικότητα του έθνικού παράγοντος.

Η δυναμική, λοιπόν, της ιδέας του Έθνους φαίνεται καί από τά διαλυτικά φαινόμενα στό Βέλγιο. Ένα κράτος -μέλος της Εύρωπαϊκής Ένώσεως κινδυνεύει νά διαλυθεί σέ δύο κράτη λόγω τών σοβαρών διαφωνιών μεταξύ Φλαμανδών (Όλλανδοφώνων) καί Βαλλόνων (Γαλλοφώνων). Φαίνεται επίσης καί στό επίπεδο τών πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων. Η Ίσπανία άντέδρασε σύσσωμη όταν οι Άρχές της Εύρωπαϊκής Ένώσεως της ζήτησαν νά αλλάξει τό αλφάβητό της -συγκεκριμένα μία περισπωμένη στό γράμμα N -γιά νά προσαρμοσθεί στους ήλεκτρονικούς ύπολογιστές πού κατασκευάζουν άλλες χώρες -μέλη. Γιά νά δοῦμε δέ τί γίνεται καί εκτός Εύρώπης, ας πᾶμε στήν Ίαπωνία, μία χώρα πού θαυμάζουμε όλοι γιά τήν ύψηλή τεχνολογία της. Όταν προτάθηκε πρό δέκα έτών ή κατάργηση τών ιδεογραμμάτων καί ή εισαγωγή του λατινικού αλφαβήτου, οι Ίάπωνες ακαδημαϊκοί συνέστησαν ειδική επιτροπή μεκλέτης καί κατέληξαν ότι: *Ο κόπος πού καταβάλλουν οι νεαροί μαθητές γιά νά μάθουν τά ιδεογράμματα αποτελεί τήν βάση του ιαπωνικού οικονομικού θαύματος!* Διαπιστώνουμε ότι όλοι σέβονται τήν έθνική τους γλώσσα καί δέν σπεύδουν ακριτα νά επιφέρουν αλλαγές, πλήν ήμῶν τών Έλλήνων, οι όποιοι καταργήσαμε τόνους καί πνεύματος, χωρίς νά προηγηθεί σοβαρή μελέτη τών συνεπειών!

Όσοι πιστεύουν ότι έφθασε ή στιγμή γιά νά καταργηθοῦν τά έθνη καί νά ανατεθεί ή διακυβέρνηση του κόσμου σέ υπερεθνικούς Όργανισμούς, ας αναλογισθοῦν τά προβλήματα του πιο γνωστού υπερεθνικού Όργανισμού της εποχής μας, της Εύρωπαϊκής Ένώσεως. Σέ κάθε συνάντηση κορυφής, αλλά καί σέ διάφορες άλλες περιπτώσεις, είναι εμφανείς οι άνταγωνισμοί τών ισχυροτέρων χωρών επί τη βάσει **του έθνικού τους συμφέροντος**. Είναι δέ χαρακτηριστική ή δήλωση του Γάλλου Πρωθυπουργού Λιονέλ Ζοσπέν, τήν όποία επαναλαμβάνει συχνά, ότι "είμαι Εύρωπαῖος, αλλά πρώτα είμαι Γάλλος". Όπως επίσης είναι λίαν διδακτική ή διαπίστωση του Ζάκ Ντελόρ, πρώην Προέδρου της Εύρωπαϊκής Επιτροπής, ότι ή Εύρωπαϊκή Ένωση θά επιβιώσει μόνον ως Όμοσπονδία έθνικῶν κρατῶν, διότι "τά έθνη δέν πρόκειται νά πεθάνουν".

5. Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Σέ μία τέτοια εποχή συγχύσεως καί προβληματισμού ό Έλληνισμός δέν πρέπει νά παραμείνει άπαθής θεατής. Πρέπει κατ' αρχάς νά διατηρήσουμε πάση θυσία τήν έθνική μας ταυτότητα καί τήν πολιτιστική μας ιδιοπροσωπία. Όχι μόνον διότι είναι ή κληρονομιά τών προγόνων μας, αλλά επί πλέον διότι ή

πνευματική σφριγηλότητα και έμπειρία της Όρθοδοξίας και του Έλληνισμού μπορεί να δώσει απαντήσεις και στον αποπροσανατολισμένο άνθρωπο άλλων λαών και πολιτισμών. Άν διατηρήσουμε την ταυτότητά μας, θα αντισταθούμε στην ισοπεδωτική Παγκοσμιοποίηση και θα οργανώσουμε την δημιουργική μας άντεπίθεση μέ μέσα πνευματικά και ήθικά. Η στάση μας πρέπει να είναι μαχητική και όχι φοβισμένη. Να αξιοποιήσουμε τά όπλα της έποχής και την τεχνολογία και όχι να άφεθοΰμε στην μοιρολατρία και στην ήττοπάθεια.

Ποιά είναι τά στοιχεΐα, λοιπόν, της έθνικης μας ταυτότητας; Μας τά έχει όρίσει από τά πολύ παλιά χρόνια ό σοφός παππούς μας, ό πατέρας της Όστορίας, ό Όρόδοτος. Έγραψε συγκεκριμένα ότι παρά τόν χωρισμό των Άρχαίων Έλλήνων σε πόλεις -κράτη ύπήρχαν τέσσερα ένοποιητικά στοιχεΐα πού τούς συνέδεαν, ύπήρχε μία έθνική ταυτότητα. Πρόκειται για **τό όμαιμον, τό όμόγλωττον, τά κοινά των θεων ιδρύματα και τά όμότροπα ήθη.**

α) Τό όμαιμον, δηλαδή ή κοινή καταγωγή. Σήμερα μπορούμε όρθότερα να όμιλούμε για την έθνική συνείδηση, την ιστορική μνήμη, την κοινή άντίληψη ότι ανήκουμε σε ένα διακριτό έθνικό σύνολο. Την ιστορική μνήμη τους καλλιεργούν όλοι οί λαοί πού σέβονται τόν έαυτό τους, γι' αυτό διατηρούν μουσεΐα, οργανώνουν παρελάσεις, μελετούν την ζωή προσωπικοτήτων του παρελθόντος. Εΐδικά για μας τούς Έλληνες είναι έπιβεβλημένη ή γνώση και ή συνειδητοποίηση του ιστορικού μας παρελθόντος, χωρίς σε καμμία περίπτωση να ύποτιμοΰμε τόν ρόλο των άλλων λαών. Ό μέγας Βρετανός Βυζαντινολόγος , ό προσφάτως άποθανών Στήβεν Ράνσιμαν, προέβη στην έξής σημαντική διαπίστωση: "Οί Έλληνες έχουν μία κληρονομιά, για την όποία μπορούν να αισθάνονται ύπερήφανοι. Μία κληρονομιά πού δέν πρέπει να χαθεί μέσα στις έναλλασσόμενες ύλικές καταστάσεις. Στους σκοτεινότερους αΐωνες της Έλληνικης ιστορίας ή Έκκλησία ήταν εκείνη ή όποία, παρά τίς πολλές δυσκολίες, τίς πολλές άπογοητεύσεις και αυτές άκόμη τίς ταπεινώσεις , μπόρεσε όχι μόνο να προσφέρει πνευματική ανακούφιση, αλλά και να συντηρήσει και διατηρήσει τίς παραδόσεις του Έλληνισμού..... Ένα αΐσθημα έθνικης ταυτότητας πού δέν θα βασΐζεται σε φιλόδοξο σωβινισμό , αλλά σε μία μακρά παράδοση πολιτιστικών άξιων, είναι ζήτημα για νόμιμη καύχηση και περηφάνια.". (12)

β) Τό όμόγλωττον (όμόγλωσσον). Άκόμη και σήμερα ξένοι έπιστήμονες άντλούν από τόν πολύτιμο θησαυρό της ένιαΐας έλληνικης γλώσσας (αρχαΐας, εκκλησιαστικης, βυζαντινης, λογΐας, ή και άπλης καθομιλουμένης) για να δημιουργήσουν νέους όρους όπως π.χ. ή *Τηλεματική*. Άκόμη και σήμερα ξένοι έπιστήμονες, όπως ή Εΐρήνη ΜακΝτόναλντ του Πανεπιστημίου της Καλιφορνΐας των Η.Π.Α., συγκεντρώνουν σε ψηφιακούς δίσκους (διαβάζονται από ήλεκτρονικούς ύπολογιστές) τόν Θησαυρό της Έλληνικης Γλώσσας, δηλαδή τό πρωτότυπο όλων των έλληνικων κειμένων από τόν Όμηρο μέχρι την Άλωση. Και επί πλέον σήμερα μαθαίνουν την έλληνική γλώσσα όχι μόνο οί

κλασσικοί φιλόλογοι τῶν ἄλλων χωρῶν, ἀλλά καί πάμπολλοι κληρικοί καί φοιτητές τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας στίς χῶρες πού ἀπηλλάγησαν ἀπό τά κομμουνιστικά καθεστῶτα. Τώρα πολύ περισσότερο πρέπει νά προστατεύσουμε τήν γλῶσσα μας ἀπό κάθε ὑπονόμευση . Γι'αὐτό εἶναι ἀξίεπαινη ἡ ἀντίδραση τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν στίς προτάσεις περί ...λατινοποιήσεως τοῦ ἀλφαβήτου μας. Ἀξίζει νά ἀκούσουμε τήν φωνή τοῦ Νομπελίστα ποιητῆ μας Ὁδυσσεά Ἐλύτη, ὁ ὁποῖος ἔγραφε τό 1974:"Ε. λοιπόν, κι ἐγώ θά τό ἐξομολογήθω μέ μιάν εἰλικρίνεια πού δέν ἀξίζει νά τήν εἰρωνευθεῖ κανείς: νιώθω ἕνας ἀριστοκράτης πού ἔχει -ὁ μόνος πού ἔχει -τό προνόμιο νά λέει τόν οὐρανό "οὐρανό" καί τήν θάλασσα "θάλασσα" , ἀκριβῶς ὅπως ἡ Σαπφώ, ὅπως ὁ Ρωμανός, ἐδῶ καί χιλιάδες χρόνια, καί μόνον ἔτσι νά βλέπω ἀλήθεια τό γαλάζιο τοῦ αἰθέρος ἢ ν' ἀκούω τό ρόχθο τοῦ πελάγους". (13)

γ) Ἡ θρησκευτική μας Πίστη. Καί ὁ Ἡρόδοτος καί ὁ Ἀριστοτέλης καί πολλοί ἄλλοι σοφοί τῆς Ἀρχαιότητος παραδέχονται ὅτι ἡ θρησκευτική πίστη καί παράδοση ἀποτελεῖ θεμελιῶδες στοιχεῖο τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος ἑνός λαοῦ. Τοῦτο πολύ περισσότερο ἰσχύει στήν περίπτωση τῆς Ὁρθοδοξίας ὡς συστατικοῦ στοιχείου τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ. Ὅλα τά κείμενα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, ἀπό τήν προκήρυξη τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντη -"Μάχου ὑπέρ Πίστεως καί Πατρίδος"- μέχρι τόν Μακρυγιάννη, πού χαρακτηρίζει τήν Ὁρθοδοξία "πολυτίμητον τζιβαϊρικόν" γιά τό Γένος, ἐπιβεβαιώνουν αὐτόν τόν ἀκατάλυτο δεσμό. Εἶναι πλέον ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένο ὅτι ὅπου χανόταν ἡ Ὁρθόδοξη Πίστη ἐκεῖ χανόταν καί ἡ ἐλληνική ταυτότητα, ἡ συνείδηση τοῦ Ρωμοῦ. Κλασσικό παράδειγμα οἱ Τσάμηδες, πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα ἀπό τήν ἀλβανική προπαγάνδα ἐναντίον μας. Μέχρι τόν 17ο αἰῶνα ἦσαν Ὁρθόδοξοι τῆς Θεσπρωτίας, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάσθηκαν νά ἐξισλαμισθοῦν, νά ἀλλαξοπιστήσουν. Γρήγορα ἀπέβαλαν κάθε τι τό ἐλληνικό. Ὅχι μόνο τούρκεψαν , ἀλλά χρησιμοποιήθηκαν ἀπό ὅλους τούς κατακτητές ὡς ὄργανα βιαίας καταπίεσεως τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων τῆς Ἠπείρου μέχρι καί κατά τήν περίοδο τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ἐν προκειμένῳ σοφή καί σαφής εἶναι ἡ παρατήρηση τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γλωσσολογίας καί Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γεωργίου Μπαμπινιώτη, ὅτι δηλαδή: "Ὅποιος μιλάει γιά Ὁρθοδοξία ἐρήμην τοῦ Ἑλληνισμοῦ ματαιοπονεῖ. Ὅποιος , ὅμως, μιλάει γιά Ἑλληνισμό ἐρήμην τῆς Ὁρθοδοξίας κάνει κάτι χειρότερο: ἀσχημονεῖ". (14)

δ)Τό ὁμότροπον, δηλαδή τά ἥθη, τά ἔθιμα, οἱ παραδόσεις. Οἱ κατά τόπους καί ἐπὶ μέρους παραδόσεις εἶναι τά ποταμάκια πού χύνουν τό καθαρό νερό τους στό μεγάλο ποτάμι τῆς Ἑλληνικῆς Παραδόσεως. "Στήκετε καί τηρεῖτε τάς παραδόσεις" διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καί βλέπουμε εἰδικά στὸν

Απόδημο Έλληνισμό πόσο κρατούν τόν Έλληνα κοντά στις ρίζες του αυτές οι παραδόσεις. Δέν θά άρνηθοῦμε ὅ,τι καλό μπορούμε νά πάρουμε από άλλους λαούς. Όμως δέν θά πέσουμε στην παγίδα τῆς ξενομανίας. Ό,τι φυτρώνει σέ ξένα ἐδάφη δέν εὐδοκιμεῖ κατ' ἀνάγκη καί στό ἐλληνικό ἔδαφος.

Απ' ὅλα τά στοιχεῖα τοῦ ἐλληνιοῦ παραδοσιακοῦ τρόπου ζωῆς ἐκεῖνο πού θά μᾶς σώσει κυριολεκτικά από τήν ἰσοπεδωτική μανία τῆς Παγκοσμιοποιήσεως εἶναι ἡ **οἰκογένεια**. Σέ μιά ἐποχή κατὰ τήν ὁποία στην Σουηδία , ἴσως καί σέ άλλες δυτικοευρωπαϊκές χῶρες, τά περισσότερα παιδιά γεννῶνται ἐκτός **γάμου**, από ζευγάρια ἀνύπανδρα πού ἀπλῶς συζοῦν, ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὑπερήφανη, διότι βρίσκεται στην ἄλλη ἄκρη τοῦ πίνακα μέ τόν μεγαλύτερο σεβασμό πρὸς τόν οἰκογενειακό θεσμό. Ἄς διαφυλάξουμε αὐτόν τόν θεσμό ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ γιά νά μήν καταλήγουν τά παιδιά μας στά ναρκωτικά, ἀλλά καί γιά νά παραδειγματίσουμε θετικά τούς άλλους λαούς.

6. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ένα εἶναι βέβαιον. Ότι δέν θά κλειθοῦμε στό καβούκι μας, δέν θά διαλέξουμε τόν ρόλο τοῦ παθητικοῦ θεατῆ. Στην ἐποχή τῆς Παγκοσμιοποιήσεως τό Ἑλληνικό Ἔθνος καλεῖται γιά μιά ἀκόμη φορά νά διαδραματίσει ρόλο δημιουργικό. Δεν φοβόμαστε τό ἄνοιγμα στόν κόσμο, τήν ἐπικοινωνία μέ άλλους λαούς. Ἐκεῖνο πού ἀπορρίπτουμε εἶναι ἡ μαζοποίησή μας, ὁ ἀφελληνισμός τῆς γλώσσας καλί τῆς Παιδείας μας, ὁ θρησκευτικός ἀποχρωματισμός τῆς κοινωνίας μας. Πολύ σωστά ἐπισημαίνει ὁ ὀξυδερκής διανοούμενος Σαράντος Καργάκος ὅτι: "Εμεῖς οἱ Ἕλληνες δέν χρειαζόμαστε σάν Καινή Διαθήκη καμμιά νέα παγκοσμιοποίηση. Ἡ ἔννοια τῆς οἰκουμενικότητας εἶναι σύμφυτη μέ τήν ἐλληνικότητα: "Ἐν τό πᾶν". Οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖ ψηλά στόν Ἐβρο εἶχαν κτίσει τήν ἐκκλησία τῆς Κοσμοσωτείας. Ἄν αὐτή ἡ παγκοσμιοποίηση, πού "μαγειρεύεται" σήμερα, δέν εἶναι γιά τήν σωτηρία τοῦ κόσμου, δέν ἔχει νόημα. καί δυστυχῶς δέν εἶναι. Γι' αὐτό γίνονται ὅλα αὐτά τά ἀκατανόητα". (15)

Ἡ δημιουργική ἀντεπίθεση τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι ἡ μόνη ἀντίδραση πού μᾶς ταιριάζει. Μέ ἀγάπη γιά τήν Πατρίδα μας, μέ σεβασμό πρὸς τήν ἐλληνορθόδοξη Παράδοσή μας, μέ ἐκτίμηση σέ ὁ, τιδήποτε καλό ἔχουν οἱ ἄλλοι λαοί. Μιά δημιουργική ἀντεπίθεση μέ διάθεση προσφορᾶς καί χωρίς τό παραμικρό αἶσθημα ἀλαζονείας πρὸς τούς άλλους. Νά μιλήσουμε γιά τήν Ὀρθόδοξη πνευματικότητα στόν χαμένο ἄνθρωπο τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ πού ψάχνει λύσεις στά ἀδιέξοδά του μέσα στά ναρκωτικά, τίς παραθρησκεῖες, τό

άλκοόλ, στόν ύπερκαταναλωτισμό. Νά συνεργασθοῦμε μέ φιλολόγους, ἀρχαιολόγους, θεολόγους καί ἄλλους ἐπιστήμονες ἀνά τήν Ὑφήλιο γιά τήν μεγαλύτερη διάδοση τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν. Τῆς γλώσσας, στήν ὁποία ἐκπαιδεύονται ὅλα τά στελέχη τῆς ἀμερικανικῆς ἐταιρίας ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν ΑΠΛ γιά νά μάθουν τήν δομή καί τήν θαυμαστή λογική της καί νά γίνουν καλύτεροι προγραμματιστές. Νά μιλήσουμε γιά τόν ἑλληνορθόδοξο κοινοτισμό, τίς Κοινότητες τῶν προγόνων μας ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὡς τήν καλύτερη ἀπάντηση στήν σύγκρουση μεταξύ τοῦ ἀκράιου φιλελευθερισμοῦ - ἀτομοκεντρισμοῦ καί τοῦ κρατισμοῦ -κομμουνισμοῦ, πού κατέρρευσε παταγωδῶς. Ἄλλωστε καί γνωστοί ἀμερικανοί κοινωνιολόγοι, ὅπως ὁ Ἀμιτάϊ Ἐτζιόνι, ὁ Τζέρεμυ Ρίφκιν κ.ἄ. προτείνουν τόν κοινοτισμό ὡς τό κοινωνικό σύστημα πού σέβεται τό ἄτομο, χωρίς νά παραγνωρίζει τήν κοινωνική ἀλληλεγγύη. Νά ἀξιοποιήσουμε τό καλό ὄνομα τῆς Ἑλλάδος στήν Ἀφρική καί στή Μέση Ἀνατολή γιά νά προσφέρουμε τίς καλές μας ὑπηρεσίες μέ στόχο τήν γεφύρωση κοινωνικῶν διαφορῶν, πολιτιστικῶν καί πολιτικῶν συγκρούσεων. Νά ἐνεργοποιήσουμε καί πάλι τήν κληρονομιά τοῦ Κυρίλλου, νά προσεγγίσουμε τίς χῶρες τοῦ κυριλλικοῦ ἀλφαβήτου καί τοῦ Ὁρθοδόξου πολιτισμοῦ, μέ κύριο ἐκπρόσωπό τους τήν Ρωσία, καί νά τίς βοηθήσουμε, στόν βαθμό πού μπορούμε, νά διαδραματίσουν ἐνεργότερο ρόλο στό εὐρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Μποροῦμε ἀρκεῖ νά ἔχουμε πίστη στόν Χριστό, στήν Πατρίδα μας, στήν κληρονομιά μας, στόν ἑαυτό μας. Μποροῦμε νά ἀντισταθοῦμε στήν ἰσοπέδωση καί νά ἀντεπιτεθοῦμε εἰρηνικά καί μέ ὄπλο τόν Ἑλληνορθόδοξο Πολιτισμό. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐκήρυξε: "Ἰδοὺ ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμον". Καί ἐμεῖς μέ προσευχή καί προσοχή θά ἀγωνισθοῦμε γιά νά μπορέσουμε νά ἀναφωνήσουμε: "Νενικήκαμε τήν ὑλιστική καί ἀποχαυνωτική Παγκοσμιοποίηση". Εἶναι χρέος μας νά ἀγωνισθοῦμε. Διότι πάντοτε ἀγωνιζόμασταν, καί στόν πόλεμο καί στήν εἰρήνη. Γιά τόν τόπο μας, γιά τὰ ἱερά καί τὰ ὅσια μας, ἀλλά καί γιά τόν Κόσμο, γιά τόν Ἄνθρωπο. Στίς ἀρνητικές συνέπειες τῆς Παγκοσμιοποιήσεως ἡ ἀπάντησή μας εἶναι ἡ Ἑλληνορθόδοξη Οἰκουμενικότητα καί ρίζωμά μας ἡ Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση, ἡ ὁποία "μένουσα ἐν ἑαυτῇ τὰ πάντα καινίζει".

.....

1. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Marshall MacLuhan and Quentin Fiore, The medium is the message: An inventory of effects. Bantam House, New York, 1967.

2. Theodore Levitt, The globalization of market, The Harvard Business Review, July 1983.
3. 3. Ricardo Petrella, La mondialisation de l' economie: Une hypothèse prospective, ed. Futuribles, Paris 1989.
4. Στο συλλογικό έργο « Κοσσυφοπέδιο και Παγκοσμιοποίηση» , επιμέλεια Ομάδας 21 Μακεδονίας – Θράκης, εκδ. Μαλλιάρης – Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 109.
5. Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, « Ηθικά διλήμματα της Παγκοσμιοποιήσεως» , Περιοδικό Ορθοδοξία 6 (1999), σελ. 28- 29.
6. 6. Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος: « Παγκοσμιοποίηση: Νέοι Ορίζοντες ή απώλεια προσανατολισμού;» , περιοδικό Εκκλησία, Αριθ. 6, Ιούνιος 2001, σελ. 499 – 502.
7. Κώστας Βεργόπουλος, Παγκοσμιοποίηση: Η μεγάλη χίμαιρα, εκδ. Νέα Σύνορα – Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα 1999, σελ. 368.
8. Την αναφέρει ο καθηγητής Πληροφορικής του Α.Π.Θ. Ιωάννης Τσουκαλάς στο συλλογικό έργο: « Κοσσυφοπέδιο και Παγκοσμιοποίηση» , επιμ. Ομάδας 21 Μακεδονίας – Θράκης, εκδ. Μαλλιάρης – Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 133.
9. Παναγιώτης Κονδύλης, Από τον 20ό στον 21^ο αιώνα, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα 1998, σελ. 78.
10. Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, Ανατολικές Θρησκείες και Παγκοσμιοποίηση, περιοδικό Θεοδρομία, τ. 8, Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2000, σελ. 126.
11. Παναγιώτης Ήφαιστος, Κοσμοθεωρητική ετερότητα και αξιώσεις πολιτικής κυριαρχίας, εκδ. Ποιότητα, Αθήνα 2001, σελ. 15 – 18.
12. Αναφέρεται στο περιοδικό « Η Δράσις μας» , τ. 207 / 1983, σελ. 9.
13. Ανθολογείται από τον Χρήστο Γιανναρά στο « Αλφαβητάρι του Νεοέλληνα» , εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2000, σελ. 126.
14. Εφημ. ΤΟ ΒΗΜΑ, 19/4/1998.
15. Σαράντος Ι. Καργάκος, Παγκοσμιοποίηση, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 2001, σελ. 61.

.....